

УДК (047.1) : 004.738.5:314.151 (045)

СЕНЧИЛО Надія

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МІГРАЦІЮ ТА ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ У ІНТЕРНЕТ-ЗМІ: ОСОБЛИВОСТІ МАС-МЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ

У статті аналізується контент публіцистичного дискурсу (2018 рік) щодо висвітлення міграційних процесів в українських інтернет-медіа на основі матеріалів видань «Українська правда», «Дзеркало тижня» та «Кореспондент». Проаналізовано мовні засоби, що використовуються в ЗМІ для підвищення їхньої перлокутивної ефективності, а саме: оцінкові висловлювання, метафори, порівняння, гіперболи, які мають вплив на формування у свідомості громадськості ставлення до міграційної ситуації в Україні та світі.

Ключові слова: комунікація, міграція, інтернет-медіа, контент, ЗМІ.

Вступ. Міграції супроводжують розвиток людства з давніх-давен, мають різні форми прояву та відрізняються своїми масштабами, функціями і наслідками залежно від історичної епохи та характеру суспільств, всередині яких чи між якими відбувається переміщення людей. У наш час значні геополітичні трансформації мають вплив на всі без винятку аспекти життя суспільства, в тому числі й на міграційні процеси. Європейські країни зіштовхнулися з ситуацією неконтрольованої міграції, проблема біженців набула загрозливих масштабів, що змусило світових лідерів шукати шляхи вирішення проблеми. Проблема міграції для України також залишається актуальною. На сьогоднішні масштаби міграції впливає не тільки світова глобалізація, а й та ситуація, яка склалася в державі. Анексія Криму та конфлікт на Донбасі з 2014 року обумовили масштабні вимушені переміщення населення, глибоку економічну кризу та інтенсифікацію трудової міграції. Підписання Угоди про асоціацію та отримання безвізового режиму між Україною та Європейським Союзом спростило вільне пересування українців за межі українських кордонів. У зв'язку з цими подіями тема міграції часто порушується засобами масової інформації, що відкриває широке поле для соціологічних, психологічних, лінгвістичних досліджень тощо. З 1996 р. в Україні працює Представництво Міжнародної організації з міграції, яке сприяє вивченню проблем міграції в українському контексті (Міграція в Україні: факти і цифри, 2016).

Аналіз досліджень і публікацій. Тема міграції в Україні привертає увагу дослідників. Вагомий внесок у створенні класифікацій та дослідженні тенденцій трудової міграції українського населення, зробили такі вітчизняні науковці, як: О. Заклета, О. Малиновська, А. Мокій, С. Пирожков, Є. Савельєв, О. Позняк, В. Новик, А. Платонов, О. Пуригіна, І. Маркова, О. Сич, В. Трощинського, К. Чернова, А. Шевченко та ін.

Постановка проблеми. В умовах різкого зростання швидкості поширення інформації за

допомогою мережі Інтернет посилилася і роль мас-медіа на суспільство. Засоби масової інформації, будучи важливою та впливовою ланкою суспільного життя, різносторонньо висвітлюють проблему міграції, пропонуючи не лише констатацію фактів, а й аналітичні матеріали, оцінки експертів, соціологічні дослідження. Своєрідність контенту ЗМІ залежить від сукупності економічних, політичних, соціокультурних та інших умов у яких він створюється. Юрій Ніколаєць (2015) звертає увагу, що ставлення споживачів інформації до подій та осіб найчастіше залежить від перших оцінок і суджень, що потрапили до засобів масової комунікації, а дискурс виступає як інструмент соціального конструювання і домінування. На думку Мак-Квейла (2010), навіть коли ЗМІ не ставлять собі за мету поширювати певну систему переконань та цінностей, більшість медійного контенту усіх видів робить це імпліцитно, вибірково наголошуючи на конкретних цінностях і нормах. Отже, відбувається комунікація, інформаційне повідомлення взаємодіє з людьми і впливає на формування їхніх поглядів, що зумовлює актуальність аналізу мас-медійних текстів.

Актуальною залишається потреба дослідження висвітлення проблеми міграції у ЗМІ, аналіз тих акцентів і тональності, які стають домінуючими у мас-медійному дискурсі та їх впливи на розуміння міграційної проблеми адресатами. Оскільки значна кількість інформації про процеси міграції надходить до сучасної людини через інтернет-ЗМІ, розглядаємо дискурс як засіб комунікативної дії (інформаційний або публіцистичний дискурс).

Метою дослідження є аналіз контенту публіцистичного дискурсу (2018 рік) щодо висвітлення міграційних процесів в українських інтернет-медіа на основі матеріалів видань «Українська правда», «Дзеркало тижня» та «Кореспондент». А також лінгвістичний аналіз мовних засобів, що використовуються в ЗМІ для підвищення їхньої перлокутивної ефективності, а саме: мовленнєві одиниці як лексичного, лексико-фразеологічного, так і синтаксичного рівня

© Сенчило Н., 2018

мови – метафори, порівняння, гіперболи, оцінкові висловлювання, тощо, які мають вплив на формування у свідомості громадськості ставлення до міграційної ситуації в Україні та світі. У лінгвістичному аспекті дослідження спираються на роботи українських лінгвістів М. Дорофєєва, Л. Дядечко, Л. Кудрявцева, І. Філатенко та ін., якими здійснено опис закономірностей словотвірних процесів та інтерпретаційних моделей мас-медійного дискурсу.

Україна і міграція: сучасний стан. Аналіз повідомлень у ЗМІ щодо міграційних процесів в Україні на сьогодні вказує на наявність гострих проблем у трьох напрямках. По-перше, ситуація що склалася на ринку праці, високий рівень безробіття та низький рівень життя – все це є безпосереднім каталізатором збільшення трудових мігрантів серед населення України. По-друге, анексія Криму Росією та російсько-українська війна на Донбасі призвели до значного росту числа внутрішньо переміщених громадян. По-третє, світова міграційна ситуація також має вплив, на територію України незаконним шляхом прибувають мігранти з інших країн.

На сьогоднішній день не вистачає даних для повноцінної оцінки міграції – наявні показники неоднорідні, а початкова точка відліку про кількість наявного в країні населення відсутня. Востаннє перепис населення проводився у 2001 році. Проте за даними Державної служби статистики України чисельність населення України у 2017 році становила 44,03 млн осіб (32-ге місце у світі) (Демографічна та соціальна статистика. Населення та міграція, 2018). На 1 січня 2018 року чисельність наявного населення України без врахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і міста Севастополь становила 42,4 млн. Чисельність українців стабільно зменшується (Всеукраїнський перепис населення 2001. (2018). У рейтингу експертів ООН щодо зниження чисельності населення, Україна на четвертому місці в Європі за швидкістю падіння чисельності населення.

У липні 2018 р. міністр соціальної політики Андрій Рева навів дані, що на постійній основі за кордоном працюють 3 млн 200 тисяч українців. Ще дев'ять мільйонів щорічно виїжджають на сезонні роботи до сусідніх країн (Дзеркало тижня, 3 липня 2018). Згідно з дослідженням Міжнародної організації з питань міграції, серед вивчених нею країн Південного Сходу Європи українці становлять найбільшу частку трудових мігрантів із вищою освітою (дослідження 2016 р.) (Міграція в Україні: факти і цифри, 2016). Держава втрачає освічених і досвідчених фахівців (інженерів, лікарів, фахівців ІТ-сектору, агрономів і викладачів). Згідно з дослідженням проведеним DT.UA та Київським міжнародним

інститутом соціології у 2017 р., думають про те, щоб виїхати з України – 32 % всього чоловічого населення і 27 % – жіночого. 45 % опитаних готові виїхати за кордон задля більшої заробітної плати, 32 % громадян України хочуть жити в комфортнішій для життя країні, 9 % – не можуть професійно реалізувати себе в країні, 9 % – не вірять у майбутнє України, 7 % – не можуть знайти в країні роботу. Країни, куди б українці хотіли виїхати на роботу (за умови однакової заробітної плати) розташувалися у такій послідовності: Німеччина (13,6 %), Польща (13,1 %), Канада (6,9 %), США (6,2 %), Італія (5,9 %), Чехія (5,6 %), Російська Федерація (4,9 %), Іспанія (3,5 %), Португалія (2,2 %), Білорусь (2,1 %), Греція (1,6 %), Словаччина (0,9 %), Китай (0,9 %), Туреччина (0,7 %), Казахстан (0,6 %) тощо (Мостова & Рахманін, 2018, січень 27).

Внаслідок Російсько-Українського збройного конфлікту на сході більше 3,4 мільйона постраждалих, які потребують гуманітарної допомоги. За даними Агентства ООН з питань міграції на сході України зареєстровано 1,6 млн внутрішньо переміщених осіб. Україна знаходиться на 9 місці у світі за кількістю внутрішніх переселенців з Донецької та Луганської областей (Дзеркало тижня, 2018 серпень 16). Майже половина усіх зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб – 52 % – пенсіонери, 27,5 % – люди працездатного віку, 15 % – діти, 3,5 % – люди з інвалідністю (Дзеркало тижня, 2018, квітень 12). Наведені дані свідчать про масштабні внутрішні та зовнішні міграційні процеси українського населення, які регулярно висвітлюються у вітчизняних ЗМІ.

Аналіз художньо-мовних комунікативних форм у текстових повідомленнях інтернет-ЗМІ. Дослідження інформаційного простору та інформаційних потоків, що продукують ЗМІ мають важливе культурне значення. Зокрема інтернет-ЗМІ являють собою потужне комунікативне середовище, що забезпечує швидкий інформаційний обмін у межах конкретного суспільства, формуючи загальні соціальні настрої. Інтернет-ЗМІ першими поширюють інформацію в тому числі і про міграційні процеси в Україні та за її межами, відповідно ця інформація стає предметом уваги тисяч інтернет-користувачів. Контент-аналіз у роботі здійснено на основі повідомлень про міграції в Україні що розміщені на сайтах трьох громадсько-політичних інтернет-видань: «Українська правда», «Дзеркало тижня», «Кореспондент» за 2018 р. До уваги бралися повідомлення та авторські матеріали з кількістю переглядів інтернет-користувачами від 1000 до 40000 тис. на кінець серпня 2018 р. Серед відібраних повідомлень, основна їх кількість відноситься до теми ситуації трудової міграції в Україні – 31 повідомлення; повідомлення про ситуацію щодо внутрішньо переміщених

осіб – 15; проблема нелегальної міграції в Україну – 11 повідомлень.

Організація тексту ЗМІ, зумовлена особливостями стилю. Оскільки основним його призначенням є інформувати, висловити певну громадянську позицію, переконати людей в її істинності, а деколи і сформуванню громадську думку, то для цього ЗМІ мобілізують усі ресурси мови. Вибір мовних засобів зумовлений соціально оцінними характеристиками і можливостями ефективного, цілеспрямованого впливу на масову аудиторію. Це часто досягається шляхом поєднання логічності викладу з емоційним забарвленням, що за К. Бойчук (2009) є визначальною рисою публіцистики. Медіа-текст постає як системно-структурна та смислова організація, що актуалізує ціннісні смисли повідомлення. В умовах інформаційного суспільства ЗМІ мають унікальну можливість впливати на розум та почуття людей, на їхній склад мислення, критерії оцінок, мотивацію поведінки тощо. Особливістю текстів про міграційні процеси є те, що більшість з них базується на фактичній моделі подачі змісту. Тобто важливим залишається у кожному повідомленні виклад фактів і цифр. Проте експресивна складова текстів залишається чітко вираженою, іноді підсилюється фактажем. Саме експресивна складова що передає емоційність, оцінність, образність у текстах про міграцію реалізується через мовленнєві одиниці лексичного, лексико-фразеологічного та синтаксичного рівня мови: оцінкові висловлювання, метафори, порівняння, гіперболи, що є предметом нашої уваги. За допомогою вдало підібраних засобів мови, публіцистика часто формує ставлення реципієнта до події про яку йдеться у тексті.

Серед прямих оцінкових висловлювань, які зустрічаються у текстах про міграцію, переважає емоційна складова, що апелює до емоцій тривоги, небезпеки, страждань та страху. Наприклад, «тривога» – «*ми стикаємося з тривожною картиною*» (ДТ – 2018. – 27 січня); «катастрофа» – «*Справжня катастрофа насувається на Україну...*» (ДТ – 2017. – 20 липня); «страх» – «*ситуація в Україні має фатальний вигляд*» (ДТ – 2017. – 20 липня), «*показники міграції вражають і жахають*» (УП – 2018. – 23 січня); «страждання» – «*Західна Україна найбільше страждає від трудової міграції*» (Кореспондент – 2018. – 29 березня); «загроза» – «*Темпи трудової міграції набувають загрозливих рис*» (УП – 2018. – 29 березня), «*Масовий притік нелегальних мігрантів є критичним*» (УП – 2018. – 15 серпня).

Одним із найпоширеніших засобів впливу у сучасному мас-медійному дискурсі є метафора. (І. Філатенка (2003). Поліщук О. П. & Свінцицька О. І. (2008) наголошують, що з

допомогою метафори на адресатів комунікативної дії непомітно здійснюється маніпуляція їхньою свідомістю та позасвідомим. У читачів (слухачів) залишається ілюзія незалежності в прийнятті рішень, у самостійності висновків. У інтернет-повідомленнях про міграцію в Україні часто використовуються метафори. Таким чином, формується уявлення у реципієнтів, де міграція асоціюється з тяжким станом здоров'я – «*Людська кровотеча набула масштабів загрози національній безпеці*» (ДТ, 2018, 27 січня), «*відтік мізків*» (ДТ, 2018, 3 липня); з космічною катастрофою – «*Демографічна криза в поєднанні з економічним занепадом створюють геополітичну діру*» (ДТ, 2017, 20 липня), з магією – «*Еміграція молодих і кваліфікованих працівників зі Східної Європи створює порочне коло*» (ДТ, 2017, 20 липня), з природними явищами та станом людського організму – «*хвиля дешевих робочих рук з України та Білорусі компенсувала значний кадровий голод на ринку праці Польщі*» (Кореспондент, 2018, 30 січня), «*Потік нелегалів в Україну зростає*» (Кореспондент, 2018, 6 липня), «*Відтік робочої сили*» (ДТ, 2018, 3 серпня), «*Кадровий голод: як спинити відтік мізків і рук з України*» (УП, 2018, 29 березня), «*факт відпливу мізків з України*» (УП, 2018, 23 січня); людськими емоціями – «*Чемоданний настрій*» (УП, 2018, 29 січня); «*Польська мрія*» (УП, 2018, 23 січня) тощо. Метафоричній моделі завжди властиве емоційне забарвлення. Метафоричним моделям властивий прагматичний потенціал, який реалізується за допомогою закріпленої за моделлю оцінки. Наприклад, усвідомлення реальності як театральної дійсності («*Падіння "ментальної завіси"*» (Кореспондент, 2018, 11 червня) тобто отримання безвізового режиму з Європейським Союзом; розуміння реальності як казкової подорожі («*шукачі кращої долі*» (ДТ, 2018, 15 серпня) тобто нелегальні мігранти.

У публіцистичних текстах про міграцію, щоб вплинути на переконання читача використовуються кількісні порівняння («*Кількість тих, хто покинув країну у пошуках кращого життя, цілком дорівнює всьому населенню країн типу Австрії або Ізраїлю*» (ДТ, 2018, 22 серпня); «*Кількість українців, які виїхали у Литву на роботу, зросло в три рази*» (ДТ, 2018, 21 травня). Порівняння історичних періодів («*Україна переживає найбільшу кризу, пов'язану з переміщенням осіб у Європі, з часів подій на Балканах в 1990-х*» (ДТ, 2018, 16 серпня)) тощо.

Задля особливого увиразнення ситуації та підсилення емоційного впливу на реципієнта у мові інтернет-ЗМІ використовується гіпербола – надмірне перебільшення властивостей чи ознак явища або дії. У повідомленнях щодо міграційних процесів в Україні гіпербола виявляється у неконкретних кількісних формах, наприклад,

(«Щорічне збільшення емігрантів відбувається чи не у геометричній прогресії» (ДТ, 2018, 22 серпня); «Проблема нелегальної міграції загрожує державній безпеці» (ДТ, 2018, 15 серпня); «масова втеча українців на роботу в східні країни» (Кореспондент, 2018, 8 лютого); «Висококваліфіковані спеціалісти і некваліфіковані працівники масово покидають Україну в пошуках кращого життя» (УП, 2018, 23 січня); «За довгим злотим...» (УП, 2018, 24 квітня)).

Як підсумок зауважимо, що розглянуті нами художньо-мовні форми комунікативної дії здатні ефективно впливати на людину, її життєвий світ, формувати хибне або викривлене розуміння ситуації.

Контент-аналіз заголовків. Роль заголовків у формуванні тональності інформаційного поля навколо теми міграції є важливою, оскільки відомо, що читачі інтернет-ЗМІ в першу чергу звертають увагу на заголовки, і нерідко сам текст повідомлення вже не перечитують. У заголовках журналісти та редактори прагнуть відобразити свою оцінку, ставлення до тієї чи іншої події, максимально привабливо представити суть матеріалу. Тому заголовки можна вважати квінтесенцією теми. Контент-аналіз заголовків проводився в межах відібраних повідомлень та статей про міграцію: розподіл заголовків за тональністю (позитивні, негативні, нейтральні). До позитивних відносяться назви, що мають позитивні слова (користь, підтримка) та зміст в цілому. До негативних – заголовки з чітко негативним словом (найгірший, жах, небезпека, незаконний, занепад, загроза) або змістом. Нейтральними вважаються заголовки без чітких позитивних чи негативних асоціацій. Загальна кількість проаналізованих заголовків – (60 штук) з них позитивних – (2 або 3%), наприклад, «Чому трудова міграція корисна для України?»; нейтральних – (18 або 30%), наприклад, «Трудова міграція з України: більше користі чи шкоди?», «Шлях переселенця: від адаптації до інтеграції», «Потяг до зміни місць. Що українцям пропонують у центральній Європі» та негативних – (40 або 67%), наприклад, «Ситуація з переселенцями в Україні найгірша в Європі за останні 25 років», «Нелегали почали загрозувати держбезпеці України», «Еміграція і економічний занепад роблять Україну безлюдною». Кожен заголовок – це та частина тексту, яка орієнтує читача на характер, тип повідомлення. Більшість із проаналізованих назв належать до «епістемічної» групи – обмежені мовними актами твердження, припущення, вираження думки орієнтовані на знання адресата та ситуації щодо проблеми міграції яка є в Європі. Проблемні заголовки виражені у формі питального речення – «Українська трудова міграція – зрада чи ні?» (УП, 2018, 7 травня). Значна група заголовків

містить у собі прогнози (часто негативні) та твердження щодо ситуації. («Польща чекає українців «з розпростертими обіймами» (ДТ, 2018, 8 липня); «Трудова міграція в Литву зростає за рахунок українців» (ДТ, 2018, 21 травня); «Нелегали почали загрозувати держбезпеці України» (УП, 2018, 15 серпня)). Зустрічаються назви в основі яких є питання – «Трудова міграція: як Україні зробити зі зради перемогу?» (УП, 2018, 23 квітня).

Наявність в заголовку порівняння або метафори змушує декодувати інформацію, звертаючись до історичної та культурної пам'яті або ж самого тексту повідомлення. Наприклад, «В Україні найбільша в Європі з часів 90-х криза внутрішньо переміщених осіб» (ДТ, 2018, 16 серпня), «Кривотеча» (ДТ, 2018, 27 січня), де міграція асоціюється з втратою крові. Так само використання у заголовках епоніма відразу змушує реципієнта шукати ключ, щоб розкрити мовний код: «Зайві люди»: чому влада боїться переселенців?» (УП, 2018, 27 лютого), де зайві люди – це внутрішні переселенці з Донбасу. Епонім «зайві люди» – соціально-психологічний тип героїв (протагоністів) російської літератури першої половини XIX ст. Автор пропонує своєрідну мовну гру: він свідомо ускладнює шлях до сенсу. При цьому ментальна процедура пошуку сигніфікативного значення закодованого поняття подовжується: логічні вектори, які повинні направити думку адресата, можуть бути надані в заголовку імпліцитно, і для того, щоб комунікативний акт відбувся, одержувач інформації витрачає більше зусиль для адекватного сприйняття тексту, зазначає Н. Стасула (2011). Отже, заголовок в інтернет-ЗМІ є дуже важливим для привернення уваги читача, а відтак і маніпулювання нею, оскільки назва повідомлення це перше на що читач звертає свою увагу.

Висновки. Від того, під яким кутом і в якій тональності висвітлюються ті чи інші процеси, події, явища, залежить позитивне чи негативне сприйняття їх читачами. Тому інтернет-ЗМІ не лише відображають події, але й формують суспільні настрої стосовно ситуації. Засоби масової інформації, зокрема інтернет-видання, постають сьогодні не лише як транслятори інформації, але і як інстанція «називання» та інтерпретації подій.

Серед повідомлень, пов'язаних з темою міграції, що часто з'являлися в українському медіапросторі у 2018 році – домінують повідомлення про високий рівень трудової міграції з України, ситуація відносно вимушено переміщених осіб та зростання кількості нелегальних мігрантів в Україні. Подаючи повідомлення про міграцію, інтернет-ЗМІ не тільки транслюють факти, а одночасно пропонують реципієнту і емоційну складову, яка реалізовується через мовні засоби і стає невід'ємною складовою

повідомлення. Аксіосфера медіатекстів про міграцію у масових громадсько-політичних інтернет-виданнях «Дзеркало тижня», «Українська правда» та «Кореспондент» характеризується ціннісно-інформаційним дисбалансом, що формується внаслідок домінування негативних лексичних одиниць в заголовках та підзаголовках повідомлень, які означають або асоціюються з негативними емоціями та почуттями у реципієнта.

Мова текстів про міграцію насичена емоційно-оцінними елементами, де поряд з оцінковими висловлюваннями, гіперболами та іншими мовними одиницями метафорам та порівнянням відводиться пріоритетна роль створення емоційно-забарвленого висловлювання. Мовленнєві одиниці лексичного, лексико-фразеологічного та синтаксичного рівня мови зосереджені переважно на висвітленні негативної сторони міграційних процесів, що пов'язані з Україною. Проте незбалансований підхід у висвітленні проблеми ЗМІ, нагнітання негативного емоційного фону тільки поглиблює проблему, формуючи у читачів виключно негативне ставлення до міграції. Тоді як міжнародний рух робочої сили поряд із негативними наслідками (посилення конкуренції на ринку праці, створення додаткового тиску на соціальну сферу країн-реципієнтів, проблеми збереження національної самобутності як іммігрантів, так і місцевого населення, і, водночас, втрата якісно кращої національної робочої сили) може мати позитивні риси (наприклад, відкриваються можливості для взаємозбагачення культур, сприяння вирішенню проблеми безробіття, ліквідація дефіциту робочої сили в деяких галузях і регіонах), які випадають із поля уваги ЗМІ.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

УП – інтернет-видання «Українська правда»;
ДТ – тижневик «Дзеркало тижня».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Бойчук К. В. (2009) Мова газетних текстів як засіб впливу на читача. *Науковий блог*. Взято з <http://naub.org.ua/?p=416> (9.09.2018).
- Всеукраїнський перепис населення 2001₂ (2018). Державний комітет статистики України. (Дата звернення: 13 лютого 2018 року). Взято з https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8
- Дев'ять мільйонів українців їздять на сезонні роботи за кордон (3 липня, 2018). *Дзеркало тижня*. Взято з https://dt.ua/ECONOMICS/dev-yat-milyoniv-ukrayinciv-yizdyat-na-sezonni-roboti-za-kor-don-282138_.html
- Демографічна та соціальна статистика. Населення та міграція. (2018) Державний комітет статистики

України (Дата звернення: 13 лютого 2018 року). https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8

- Мак-Квейл Д. (2010). Теорія масової комунікації, пер. з англ. – Л. Літопис, 2010. – 538 с.
- Міграція в Україні: факти і цифри. (2016). Міжнародна організація з міграції. Взято з http://iom.org.ua/sites/default/files/ff_ukr_21_10_press.pdf
- Міграція як чинник розвитку в Україні. – К.: MOM, 2016. Взято з http://www.iom.org.ua/sites/default/files/mom_migraciya_yak_chynnyk_rozvytku_v_ukrayini.pdf
- Мостова Ю., Рахманін С. (2018, січень 27) Кровотеча. Чому українці покидають свою країну. *Дзеркало тижня*. Випуск №3.
- Ніколаєць Ю. (2015). Роль мас-медіа дискурсу у формуванні регіональної ідентичності жителів Донбасу наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. *Наукові записки. ІІІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України*, 5 (67), 84-108.
- Поліщук О. П., & Свінцицька О. І. (2008) Інфосфера України: особливості мас-медійного дискурсу у контексті естетичної інформації. *Історія. Філософія. Релігієзнавство*, №2, 56-59.
- Стасула Н. (2011) Електронні засоби виявлення вербальної маніпуляції в ЗМІ. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка", Комп'ютерні науки та інформаційні технології*. № 694, 90-98.
- Філатенко І. О. (2003). Метафоричні парадигми сучасного політичного дискурсу України: їх внутрішня організація та взаємозв'язок (на матеріалі російськомовної газетної комунікації). *Вісник Київського міжнародного університету. Журналістика. Медіалінгвістика. Кіно-телемистецтво*, Вип. 2, 115-123.

Н. СЕНЧИЛО СООБЩЕНИЯ О МИГРАЦИИ И ПЕРЕСЕЛЕНЦАХ В ИНТЕРНЕТ-СМИ: ОСОБЕННОСТИ МАСС-МЕДИЙНОГО ДИСКУРСА

В статье анализируется контент публицистического дискурса (2018) по освещению миграционных процессов в украинском интернет-медиа. Рассматриваются материалы изданий «Украинская правда», «Зеркало недели» и «Корреспондент». Проанализированы языковые средства, используемые в СМИ для повышения их перлокутивной эффективности, а именно: оценочные высказывания, метафоры, сравнения, гиперболы, которые влияют на формирование в сознании отношения общественности к миграционной ситуации в Украине и мире.

Ключевые слова: коммуникация миграция, интернет-медиа, контент, СМИ.

N. SENCHYLO

MESSAGE ON MIGRATION AND RESIDENTS IN THE INTERNET: MEDIA DISCOURSE FEATURES

In this study, it was conducted content analysis of the texts related to the Ukrainian refugees and migration phenomenon from Ukrainian leading internet publications, based “*Mirror of the Week*”, “*Correspondent*”, “*Ukrainian Truth*” and the others on immigration and refugees news and analytical articles.

Key words: communication, migration, internet media, content, media.

N. SENCHYLO

MESSAGE ON MIGRATION AND RESIDENTS IN THE INTERNET: MEDIA DISCOURSE FEATURES

Today, the internet media has a great cultural significance in studies on acquiring information space and information networks. In particular, internet media is a strong communication and interaction center where information exchange takes place within the framework of a particular society. The internet media reports what it has done, in relation to the general mental health of that community. The internet media is the first to report about the phenomena of immigration and the events happening in the world. Today mass media, especially internet

УДК 821.161.2 (045)

СІБРУК Анастасія

ДІАХРОНІЧНИЙ АСПЕКТ СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ СЛОВА (НА ПРИКЛАДІ ІМЕННИКІВ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ «ПРИКРАСА»)

У статті розглянуто особливості вивчення лексичного значення окремих іменників в діахронічному розрізі. Особливе значення надається системному аналізу лексики, зафіксованої в писемних пам’ятках різних хронологічних періодів. Семантична реконструкція лексичних одиниць входить до актуальних завдань історичної лексикології української мови.

Ключові слова: семантика, реконструкція, семема, ядро, периферія.

Вступ. Для всебічного вивчення історії української мови надзвичайно важлива реконструкція семантики давніх слів, уживаних в писемних пам’ятках, які були написані або перекладені в епоху Київської Русі. Ефективний шлях, за допомогою якого стає можливим різнобічний опис лексико-семантичної системи мови на конкретному історичному зрізі, – вивчення окремих лексико-семантичних і тематичних груп.

Аналіз досліджень та публікацій. Незважаючи на велику кількість наукових розвідок, присвячених лексико-семантичним і тематичним групам, комплексний аналіз окремих груп іменників на позначення прикрас не проводився. У лінгвістичних працях трапляються лише фрагментарні описи окремих іменників на позначення ювелірних прикрас, оздоб одягу або елементів інтер’єру.

publications, have important functions not only as a transmitter of information in the modern world, but also in terms of “naming” and “interpretation” of events. In the Ukrainian media, the current issue is presented in a different perspective due to the audience’s influence, coverage and different demographic characteristics. News about immigration and refugees in the Ukrainian internet media is an intervention to the reader’s attention and news headlines are analyzed from different perspectives. Because of its geopolitical, strategic and political position, the Ukrainian state often has to face problems of immigration and refugees. As a method, the use of semiautomatic analysis in the internet media is now widespread. In the Ukrainian internet media, the analysis of the internal structures of news texts on immigration and refugees, the identification of hidden, ambiguous and other expressions contained in these texts are ensured.

In this study, a content analysis of the texts related to the Ukrainian refugees and migration phenomenon from the Ukrainian leading internet publications, based on “*Mirror of the Week*”, “*Correspondent*”, “*Ukrainian Truth*”, etc., in terms of news and analytical articles about immigration and refugees is conducted. From here, an original result will be revealed.

Стаття надійшла до редакції 20. 10. 2018

Постановка проблеми. Вивчення лексичного фонду української мови, реконструкція семантичної структури окремих лексичних одиниць, надзвичайно важливі для простеження історії державної мови. На сьогодні в україністиці постає проблема дослідження окремих шарів лексики. Актуальність статті зумовлена недостатньою вивченістю назв прикрас в українській мові. Мета статті полягає у дослідженні семантики окремих лексем та описі підходів до вивчення цього питання.

Лексичний склад мови. Питання лексичного складу мови тісно пов’язане із вивченням семантичної структури лексем. За словами В. М. Русанівського (1988), «змістова сторона мови – це її семантика, тобто системно організована сукупність семем» (с. 61). В історії назв